

POLITIHØGSKOLEN

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:
201804727-2 008

Vår referanse:
18/05077-3

Dato:
03.12.2018

INNSPILL TIL HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I STATSborGERLOVEN (DOMSTOLSBEHANDLING AV SAKER OM TILBAKEKALL AV STATSborGERSKAP)

Politihøgskolen viser til Politidirektoratets brev av 13. november 2018, der direktoratet ber om innspill til høring om forslag til endringer i statsborgerloven, med henvisning til Kunnskapsdepartementets høringsnotat av 5. november 2018.

Høringsnotatets pkt. 5.1, 5.2 og 5.4

Politihøgskolen har gjennomgått Kunnskapsdepartementets høringsnotat, og støtter departementets alternative forslag i pkt. 5.2. Forslaget innebærer at det fortsatt skal være forvaltningen som fatter vedtak, men med den endring at det blir nemndbehandling med personlig fremmøte i UNE, at det gis fritt rettsråd i klageomgangen, fri sakførsel ved behandling i domstolen, fritak for rettsgebyr, og at man beholder sitt statsborgerskap inntil saken er avgjort av tingretten.

Grunnen til at Politihøgskolen ikke støtter forslaget om domstolsbehandling av saker om tilbakekall i pkt. 5.1, er primært av prinsipiell karakter. Innvilgelse av statsborgerskap er et enkeltvedtak i forvaltningssak. Dersom myndighetene senere ønsker å tilbakekalle et statsborgerskap etter statsborgerloven § 26 annet ledd, vil dette innebære en omgjøring av tidligere vedtak (nytt enkeltvedtak). Det å fatte slike avgjørelser i forvaltningssaker, bør fortsatt foretas av forvaltningsmyndighetene, da det å overføre slik forvaltningsmyndighet fra den utøvende makt til den dømmende makt, kan fremstå i strid med maktfordelingsprinsippet. Som påpekt i høringen, så kan det forhold at visse forvaltningsavgjørelser fjernes fra den utøvende makt, redusere «...muligheten for parlamentarisk og konstitusjonell kontroll tilsvarende.»

I tillegg til dette prinsipielle utgangspunktet, er det grunn til å tro at den foreslåtte ordningen med domstolsbehandling av tilbakekallsaker, kan bli unødig komplisert, og medføre en forlenget saksbehandlingstid. I tilfeller hvor myndighetene ønsker å tilbakekalle et tidligere innvilget statsborgerskap, vil dette være et enkeltvedtak som normalt inngår i et større kompleks av forvaltningssaker. Tilbakekall etter statsborgerloven § 26 annet ledd finner normalt sted i tilfeller hvor innvilgelsen av statsborgerskapet «...er bygget på uriktige eller ufullstendige opplysninger (...) hvis søkeren mot bedre vitende har gitt de uriktige opplysningene eller har fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket.» Dette er forhold som også vil kunne danne grunnlag for utvisningsvedtak etter utlendingsloven, som vil være et

POLITIHØGSKOLEN

Pb. 2109 Vika, 0125 Oslo
Slemdalsveien 5
Tlf: 23 19 99 00
Org. nr: 974 761 017
www.phs.no/postmottak@phs.no

Avdeling Bodø

Pb. 1407, 8002 Bodø
Universitetsalléen 1
Tlf: 23 19 99 00

Avdeling Stavern

Justissektorens kurs- og øvingscenter
Pb. 204, 3291 Stavern
Helgeroveien 9
Tlf: 23 19 99 00/Faks: 33 20 61 00

Utdanningscenter Kongsvinger

Pb. 100, 2201 Kongsvinger
Motjernsvegen 21
Tlf: 23 19 99 00/Faks: 62 82 59 50

nytt enkeltvedtak som skal fattes av Utlendingsdirektoratet (UDI). Videre, dersom UDI skulle komme til at utvisning *ikke* skal finne sted i tillegg til tilbakekall av statsborgerskap, må det vurderes om det etter utlendingsloven skal fattes vedtak om bortvisning, eller om det skal fattes vedtak om oppholdstillatelse i riket. Etter dagens ordning, kan behandlingen av disse vedtakene i større grad samkjøres. Enkeltvedtakene som gjelder utvisning, bortvisning eller oppholdstillatelse, vil følge «normalprosedyren» med UDI som vedtaksmyndighet og UNE som klageinstans. Deretter er det mulighet for etterfølgende domstolsbehandling. I denne sammenheng virker det, som påpekt i høringsnotatet, noe vilkårlig at et element i sakskomplekset blir trukket ut, og underlagt til domstolene direkte. Høringsnotatet peker også på økt risiko for at det oppstår uklare ansvarsforhold mellom domstolene og den utøvende makt.

Videre er det grunn til å tro at manglende kapasitet hos domstolene til å behandle vedtak om tilbakekall av statsborgerskap, vil kunne medføre lengre saksbehandlingstid. Som påpekt i høringsnotatet, har Norge tidligere blitt dømt i EMD, hvor det har blitt lagt vekt på at slike saker ikke har vært håndtert med tilstrekkelig hurtighet og effektivitet. Videre er det grunn til å tro at domstolsbehandling kan medføre en forsinkelse av eventuell straffesak som oppstår i forbindelse med saken (uriktig forklaring til offentlig myndighet, mv.).

Endelig så vises det til at rettsikkerheten kan styrkes på andre måter enn gjennom domstolsbehandling av tilbakekall av statsborgerskap. Det vises til de øvrige forslagene om nemndbehandling med personlig fremmøte i UNE, at det gis fritt rettsråd i klageomgangen, fri sakførsel ved behandling i domstolen, fritak for rettsgebyr, og at man beholder sitt statsborgerskap inntil saken er avgjort av tingretten. Disse forslagene til tiltak støttes av Politihøgskolen.

Når det gjelder høringsnotatets pkt. 5.4, så støtter vi forslagene om endringer i hjemmelen for tilbakekall av barns statsborgerskap, herunder at barns statsborgerskap som hovedregel ikke skal tilbakekalles som følge av feil begått av barnets foreldre eller besteforeldre, men at det kan gjøres unntak fra denne hovedregelen i tilfeller der barnet har en begrenset tilknytning til landet.

Med hilsen

Nina Skarpenes
rektor/sjef Politihøgskolen

Elisabeth Hammer Sæten
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi til:
Politidirektoratet v/Erik Kongsgaard

Saksbehandler:
Høgskolelektor Ann Kristin Markussen